

การประเมินผลคุณภาพรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา”
The Evaluation of TV Programme “Poverty Eradication Based on Sufficient Economy”

สุทธิ ขัตติยะ¹

Suthiti Khattiya¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” และเพื่อวิเคราะห์ค้นหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพตามแนวคิดของการสร้างสรรค์รายการที่เป็นแบบแผนทางวิชาการ โดยใช้วิธีการประเมินผลคุณภาพรายการจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญมาเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ด้วยเทคนิคเดลฟาย การประเมินแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพเบื้องต้นเป็นการวัดระดับความพึงพอใจตามแบบประเมินผลคุณภาพ โดยคณะทำงานวิจัยและประเมินผลฯ จำนวน 8 คน และการประเมินคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟาย ทั้งที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาจากการแสดงความคิดเห็นอย่างลึกและการตอบแบบสอบถามรอบที่สองและรอบที่สาม ผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม คือ นักวิชาการหรืออาจารย์ที่มีความรอบรู้และประสบการณ์ ด้านนิเทศศาสตร์และนักวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า ข้อดีของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรายการ เนื้อหาสาระ และความยาวของรายการ กล่าวคือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื้อหาสาระที่นำเสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากเนื้อหา และ ข้อบกพร่อง ประกอบด้วย รูปแบบการนำเสนอ วิธีการนำเสนอ และข้อมูลในการผลิตรายการ กล่าวคือ รูปแบบการนำเสนอไม่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วิธีการนำเสนอไม่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ ประกอบด้วย เนื้อหาสาระ ควรเป็นเรื่องที่มาจากความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งกลุ่มผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพิ่มการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และปรับปรุงวิธีการนำเสนอรายการ ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความสอดคล้องของเนื้อหาในรายการ เพลงหรือเสียงประกอบที่ใช้ควรสอดคล้องกับรูปแบบและเนื้อหา

คำสำคัญ : คุณภาพ คุณค่า ความสำเร็จ ความสมบูรณ์ของรายการวิทยุกระจายเสียง

¹ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเพื่อการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ 10400

Educational Radio of Thailand. Department of Public Relation, Bangkok 10400

ABSTRACT

The research on the Evaluation of TV Programme called “Poverty Eradication Based on Sufficient Economy” With the Use of Delphi Technique had objectives to evaluate activities under the Plan of Publicity Campaign to fight poverty by the Thai government (Urgent Phase), to evaluate satisfaction of viewers and popularity of programme, and to analyze ways and means to improve TV programme for better quality according to the theory of Programme Creativity Concept.

The research was divided into three steps. First Step was Primary Evaluation. The Second Step was the Investigation into Viewers’ Satisfaction and Popularity of Programme among viewers. The Final Step was the evaluation of Programme Quality. Data were collected from questionnaires with the use of Delphi Technique. Dependent variables were Viewers’ Viewing Behaviors for the programme called “Poverty Eradication Based on Sufficient Economy”. Sex, age, Occupation, and Monthly Salary were Independent Variables. The hypothesis for this research was that viewers with different demographic background such as sex, age, occupation, and monthly salary would have different viewing behaviors in watching the programme “Poverty Eradication Based on Sufficient Economy”.

Population used in the research were 5,000 local viewers who were target audience, and seventeen experts. Collective Sampling was used according to viewers that were target audience. Quantitative Data were analyzed with Computer Programme. Content Analysis was used to analyze Qualitative Data.

Results With regard to the quality of TV programme called “Poverty Eradication Based on Sufficient Economy”, it was found that there were four important issues that needed to be improved. There were Programme Presentation, Programme Content, Broadcast Time, and Technical Quality concerning editing techniques, and On –Screen Graphic Designs.

Keywords : Quality Value Success and Complement of Radio Production

E-mail : Dr.Suthiti@Gmail.com

คำนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นระบบการปกครองที่ดีที่สุดในขณะนี้ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ แต่อย่างไรก็ดียังมีประชาชนจำนวนมากที่ยังมีความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยไม่ดีพอ และมีความรู้ที่คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งทุกรัฐบาลที่ผ่านมาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก และได้มุ่งเน้นให้เด็ก เยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติได้สนใจ มีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยด้วย

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) กรมประชาสัมพันธ์ ได้ร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุท้องถิ่น รายการ “รัฐสภาของเรา” ขึ้นเพื่อขยายพื้นที่ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ส่งกระจายเสียงออกอากาศ ส่งกระจายเสียงออกอากาศไม่ครอบคลุม ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 และในปีงบประมาณ 2551 มีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาค เข้าร่วมโครงการแล้ว จำนวน 53 สถานีใน 46 จังหวัดทั่วประเทศ โดยในปีงบประมาณ 2552 ได้รับแจ้งจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ขอปรับลดจำนวนสถานีที่เข้าร่วมโครงการลงจากเดิม เหลือ 40 สถานี ใน 36 จังหวัด และจากการประเมินผลการผลิตรายการ พบว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคหลายแห่ง ดำเนินการได้ดี คือ ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน มีความสนใจเรื่องประชาธิปไตยมากขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้ร่วมมือกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในส่วนภูมิภาค ดำเนินการผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุท้องถิ่น รายการ “รัฐสภาของเรา” ต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2552

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) กรมประชาสัมพันธ์ ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุท้องถิ่น “รัฐสภาของเรา” ขึ้น เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในเขตพื้นที่บริการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาส่งกระจายเสียงไม่ครอบคลุม

ในปีงบประมาณ 2552 มีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 สถานี ใน 36 จังหวัดทั่วประเทศ

ดังนั้น เพื่อเป็นการประเมินคุณภาพรายการวิทยุท้องถิ่น “รัฐสภาของเรา” และหาแนวทางร่วมกันในการปรับปรุงคุณภาพเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ จึงจัดทำโครงการวิจัยและประเมินผลโครงการผลิตรายการวิทยุท้องถิ่น “รัฐสภาของเรา” ขึ้น

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการประเมินคุณภาพรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” โดยใช้รูปแบบการประเมินด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) ตามแนวคิดของโอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน ดาลกี (Norman Dalkey) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรที่ศึกษา

รายการวิทยุกระจายเสียงที่ผลิตรายการโดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในภูมิภาค จำนวน 40 แห่ง (36 จังหวัด) จำนวน 40 รายการซึ่งผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายกำหนดกรอบเนื้อหา และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ เป็นผู้รับผิดชอบโครงการในภาพรวม

2. ขอบเขตการประเมิน

ผู้ประเมินคุณภาพ

1. การประเมินคุณภาพเบื้องต้นจากการประเมินระดับความพึงพอใจตามแบบประเมินผลคุณภาพ โดยคณะทำงานวิจัยและประเมินผลโครงการผลิตรายการวิทยุท้องถิ่น รายการ “รัฐสภาของเรา” จำนวน 8 คน

2. การประเมินคุณภาพด้วยเทคนิคเดลฟาย ทั้งที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาจากการแสดงความคิดเห็นอย่างลึก (In-depth interview) และการตอบแบบสอบถามรอบที่สองและรอบที่สาม ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหมด 17 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของรายการวิทยุกระจายเสียงตามหลักการทางวิชาการ จำนวน 3 รูปแบบ คือ

1. แบบประเมินผลคุณภาพ เพื่อใช้ในการประเมินเบื้องต้น
2. แบบประเมินผลคุณภาพในลักษณะของคำถามปลายเปิด (Opened ending) เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพรายการในรอบแรกตามกระบวนการของเทคนิคเดลฟาย
3. แบบประเมินผลคุณภาพในลักษณะของคำถามปลายปิด (Closed ending) เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพรายการในรอบสองและสามตามกระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินคุณภาพรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในสองลักษณะคือ ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ และได้ทำการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การประเมินรายการตามแบบประเมินผล เพื่อเป็นการประเมินผลเบื้องต้น 2) การแสดงความคิดเห็นอย่างลึก เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” และ 3) การตอบแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์ค้นหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพตามแนวคิดของการสร้างสรรค์รายการตามแบบแผนทางวิชาการ

5. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 กรณี ดังนี้

5.1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยกระบวนการเชิงอุปนัย (inductive method) ซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลดิบ (raw data) ก่อนและนำข้อมูลที่คล้ายคลึงหรือประเภทเดียวกันรวมกันเป็นประเด็น (topic) แล้วนำหลาย ๆ ประเด็นมารวมกันจัดเป็นกลุ่มประเด็น (category) จากนั้นหาความสัมพันธ์ของกลุ่มแต่ละประเด็นเพื่อสร้างบทสรุปหรือแบบแผน (pattern) ของกระบวนการทางความคิดในภาพรวม (holistic)

5.2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์จากแบบสอบถามในรอบที่สองและรอบที่สาม และการกำหนดข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติที่เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวม เป็นค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม พร้อมด้วยคำตอบเดิมของตน แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

6. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

6.1. ผู้ศึกษาทำการคัดเลือกเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกับผู้ให้ข้อมูล โดยการแนะนำตนเอง และอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิเคราะห์

6.2. ผู้ศึกษาวางแผนและดำเนินงานตามแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างระมัดระวัง และมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้ศึกษาตระหนักถึงการป้องกัน และลดอคติจากผู้ศึกษาตลอดเวลา โดยระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้พยายามจัดกรอบแนวคิด (bracketing) ด้วยการเก็บข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

6.3. ผู้ศึกษานำข้อมูลกลับไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลทุกรายด้วยการเปิดโอกาสให้อธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่ข้อมูลไม่ชัดเจน และเก็บข้อมูลในส่วนที่เก็บไม่ครบ

ผลการทดลองและวิจารณ์

1. ผลการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ได้นำเสนอแล้วนั้น มีความสอดคล้องกันเกือบทุกประเด็น ดังนี้

- 1.1. การผลิตรายการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการเกือบทุกข้อ
- 1.2. รูปแบบการนำเสนอยังไม่ค่อยเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย
- 1.3. วิธีการนำเสนอยังไม่ค่อยเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย
- 1.4. ความยาวของเวลาไม่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย
- 1.5. เนื้อหาที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการผลิตรายการ “รัฐสภาของเรา” ควรตอบสนองความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน

2. ผลการวิจารณ์

2.1. เนื้อหาสาระและข้อมูลที่นำเสนอในรายการ ควรเป็นเรื่องที่มาจากความสนใจ ของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ท้องถิ่น ชุมชน

- 2.2. เพิ่มการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายในรายการ
- 2.3. ปรับปรุงวิธีการนำเสนอรายการ เช่น การเปิดรายการให้น่าสนใจ การใช้เพลง
- 2.4. ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการ โดยเพิ่มเติมโยงรูปแบบการนำเสนอของรายการที่หลากหลายเข้าด้วยกัน

สรุปผลและเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินผลคุณภาพรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” โดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” และเพื่อวิเคราะห์ค้นหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพตามแนวคิดของการ สร้างสรรค์รายการตามแบบแผนทางวิชาการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รายการวิทยุกระจายเสียง “รัฐสภาของเรา” ทุกแห่งได้รับการประเมินเบื้องต้น ความพึงพอใจในคุณภาพอยู่ในระดับมาก และสถานีวิทยุที่มีคะแนนสูงสุด จำนวน 10 แห่ง คือ สวท.ขอนแก่น สวท.บุรีรัมย์ สวท.ชัยภูมิ สวท.น่าน สวท.พะเยา สวท.ตาก สวท.นครสวรรค์ สวท.นครศรีธรรมราช สวท.ปัตตานี และ สวท.สุพรรณบุรี

2. ข้อดีและข้อบกพร่อง พบผลสรุปหลายประการ ดังนี้

2.1 ข้อดี ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรายการ เนื้อหาสาระ และความยาวของรายการ กล่าวคือ การผลิตรายการ “รัฐสภาของเรา” มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื้อหาสาระที่นำเสนอมีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากเนื้อหาครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ การเมือง ระบบรัฐสภาและประชาธิปไตย และ ความยาวของเวลา มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เนื่องจากรูปแบบรายการส่วนใหญ่มีความหลากหลาย เช่น การสนทนาและสัมภาษณ์ ทำให้ความยาวของรายการเหมาะสมกับเนื้อหาที่นำเสนอ อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาที่นำเสนอไม่ควรอยู่ในช่วงเวลาหลัง 21.00 น. เพราะเด็กเกินไปสำหรับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

2.2 ข้อบกพร่อง ประกอบด้วย รูปแบบการนำเสนอ วิธีการนำเสนอ และข้อมูลในการผลิตรายการ กล่าวคือ รูปแบบการนำเสนอไม่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เนื่องจากขาดการเชื่อมโยง ไม่ชัดเจน ไม่กระชับ เยิ่นเย้อและไม่น่าสนใจ วิธีการนำเสนอไม่เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เพลงกับเนื้อหาไม่สอดคล้องกัน และเนื้อหาที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการผลิตรายการ “รัฐสภาของเรา” ควรตอบสนองความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่เป็นเด็กและเยาวชน เช่น การนำเยาวชนที่มีประสบการณ์ด้านรัฐสภา และนักการเมืองมาร่วมสนทนาในรายการซึ่งควรได้มาจากการสำรวจความต้องการล่วงหน้า

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบการนำเสนอที่มีความหลากหลาย แต่ต้องบอกหัวข้อเป็นช่วง ๆ เช่น การสัมภาษณ์ พูดคุยและเสนอข่าวสาร เป็นต้น และควรปรับปรุงการนำเสนอรายการ ตลอดจนผู้ดำเนินรายการที่ขาดทักษะการพูดและการเชื่อมโยง ทำให้รายการไม่น่าสนใจ

3. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพรายการ "รัฐสภาของเรา" ดังนี้

3.1. เนื้อหาสาระและข้อมูลที่น่าสนใจในรายการ ควรเป็นเรื่องที่มาจากความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย และควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ท่องถิ่น ชุมชน ซึ่งกลุ่มผู้ฟังสามารถเชื่อมโยงและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้ ควรนำเสนอเนื้อหาเป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายาก และไม่ควรรำเสนอเนื้อหามากเกินไปในคราวเดียวกัน และมีการสำรวจความสนใจของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเพื่อพัฒนาเนื้อหาสาระของรายการให้สอดคล้องกับความต้องการ

3.2. เพิ่มการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายในรายการ โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การให้รางวัลจูงใจในการตอบคำถาม หรือการใช้เทคโนโลยี เช่น การโทรศัพท์เข้ามาในรายการ (phone in) และอินเตอร์เน็ต ตลอดจนการนำกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายเข้ามาร่วมจัดรายการ

3.3. ปรับปรุงวิธีการนำเสนอรายการ เช่น การเปิดรายการให้น่าสนใจ การใช้เพลงหรือเสียงประกอบควรให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ดำเนินรายการควรเป็นผู้ที่มีทักษะด้านภาษา พูดถูกต้องตามอักขระ มีลีลาและน้ำเสียงที่ชวนฟัง เป็นธรรมชาติและเป็นกันเองกับผู้ฟัง มีการแบ่งช่วงของรายการที่ชัดเจนและเหมาะสม กระชับไม่เยิ่นเย้อและอาจใช้ภาษาถิ่นเพื่อเพิ่มความใกล้ชิดกับผู้ฟัง

3.4. ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอรายการ โดยผูกเชื่อมโยงรูปแบบการนำเสนอของรายการที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและความสอดคล้องของเนื้อหาในรายการ เพลงหรือเสียงประกอบที่ใช้ควรสอดคล้องกับรูปแบบและเนื้อหา

เอกสารอ้างอิง

- เกษม บุญอ่อน. 2522. "เดลฟาย:เทคนิคในการวิจัย". **ครุปริทัศน์**. 10 (ตุลาคม 2522): 26 – 28
- คณะกรรมการจัดทำโครงการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. 2531. **โครงการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ , สำนักงาน. 2545. อ่างใน มณฑล คงแถวทอง ใน "สังคมและการเมืองไทยตามแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล". **วารสารวิชาการลานปัญญา** ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2549 หน้า 28 - 47
- คัตติยา เพชรชูช่วย. 2537. **การศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. 2533. "เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR". **รวมบทความเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา (เล่มที่ 2)**. น. 104 – 105.
- ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษาองวิจัยการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536. "เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR". **ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาจากงานวิจัย (เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากในโอกาสฉลองครบ 36 ปี แห่งการสถาปนาขึ้นเป็นคณะ)**. คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2528. "การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย" **วารสารการศึกษาแห่งชาติ**. 5 (มิถุนายน – กรกฎาคม) : 42 – 54
- ศรศักดิ์ ประสพทรัพย์. 2549. ที่มาของรายการ "ที่สุดของแผ่นดิน", ใน **ครบรอบ 18 ปี สทท.11**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2537. **รวมบทความทางการประเมินโครงการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Edward A. Suchman, **Evaluative Research** 1976. : Principles and Practice in Public Service and Social Action Programs New York : Russell Sage
- Beggs L. Donald, Lewis L. Ernest. 1975. **Measurement and Evaluation in the Schools** Boston : Roughton Mifflin Co.,
- Worthen, B.R. and Sanders, J.R., **Educational Evaluation : Theory and Practice**. Ohio : Charles and Janes, 1973.